

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Păcatele „Tribunei”.

Sibiu, 27 Februarie n.

Nori grei se ridică deasupra capetelor celor ce fac pe moralizatorii lumii românești în coloanele ziarului „Tribuna” din Arad. Acuzările sunt tot mai multe și mai grave în contra acestui ziar românesc, născut din pat nelegiuit, — cum i s'a spus de mai multeori.

Un articol sdrobitor pentru ziarul arădan a fost publicat în numărul de Joi, săptămâna trecută, al „Gazetei Transilvaniei” din Brașov. Cei ce l-au cetit au rămas înlemniți, văzând câte păcate are „Tribuna” la activul ei. La tot cazul, destăinuirile făcute în acest articol sensation al „Gazetei” vor contribui mult la limpezirea situației, și vor face și pe cei încă îndoelnici să vadă lucrurile așa cum sunt, în adevărata lor ființă: murdară, foarte murdară.

Lăsăm, ca cu destăinuirile din domeniul politicii noastre interne, făcute în articolul „Gazetei”, să se ocupe celelalte ziare românești mai competente decât noi, iar noi ne mărginim a scoate din lungul pomelnic, publicat în „Gazeta”, părțile cari ne privesc mai deaproape, ca foaie în prima linie bisericească, înformațiile următoare:

„... La moartea episcopului Popea, protosin cel Ciorogariu s'a repezit la Caransebeș. Mortul era încă pe catafalc, când Ciorogariu i-a făcut vizită lui C. Burdia, oferindu-se episcop. Putem dovedi, că R. Ciorogariu a fost gata să încheie pact cu Burdia, lăsându-i acestuia asigurată conducerea politică a graniței, cât va trăi dânsul. Când s'a văzut, că episcopia lui Ciorogariu e imposibilă, domnul Dr. Nicolae Oncu a umplut dieceza Caransebeșului cu scrisori, în cari recomanda de episcop pe burdistul Dr. Iosif Olariu. Scrisorile sunt în posesiunea dlui

Dr. Valeriu Branisce. Dnul Dr. Nicolae Oncu era membru în comitetul național, care afară de dânsul, în totalitatea sa luase poziție pentru părintele Miron Cristea”.

Atâta e, ce scoatem noi din lungul articol al „Gazetei”. Și nu pentru a condamna pe cineva, pentru că în cele din urmă fiecare dignitar al bisericii noastre e în drept a aspira la episcopie, și a-și dori episcopia, mai ales că după cuvintele apostolului, cine-și dorește episcopie *bun lucru dorește*, și pentru că fiecare bărbat cu trecere al neamului nostru e în drept să recomande celor îndreptățiți să aleagă episcop pe acela pe care-l crede el de mai vrednic, și treaba celor interesați e, să-i dea ori să nu-i dea ascultare: nu deci pentru a condamna pe cineva pentru cele făcute, dacă într-adevăr așa au fost făcute cum sunt espuse în „Gazeta”, ci pentru a face alte constatări, pe cari „Gazeta” nu le face.

Se știe, că proprietarii adevărați ai „Tribunii” sunt domnii Dr. Nicolae Oncu și P. C. Sa, protosin cel Ciorogariu. Ei bine, pe când proprietarii foii aradane umblau se pună mâna pe episcopia din Caransebeș, cu ajutorul dlui C. Burdia, alții mai mărunți din Arad au lansat știrea de o rară îndrăzneală, că Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan Mețianu s'a înțeles cu domnul Burdia și cu ministrul Apponyi, ca să nu mai facă alegere de episcop la Caransebeș, ci guvernul să numească acolo, cu violarea autonomiei bisericii noastre, un administrator, fiște, în persoana unui om de încredere al Mitropolitului și al guvernului. Și s'a umplut dieceza Caransebeșului cu scrisori de acest înțeles, trimise toate din Arad, așa, că lumea s'a spăriat, fruntașii de acolo au ținut o consfătuire și au trimis ca delegat la Sibiu pe dnul Ioan M. Roșu din Biserica-Albă, ca

să afle adevărul. Și a aflat, că știrea e o *scornitură din cele mai miserabile!*

Nu facem complici pe domnii Dr. Oncu și pe părintele Ciorogariu în această infamie, dar afirmăm cu toată tăria, că oamenii lor au săvârșit-o! Comparat acum acest fapt cu destăinuirile de sus din „Gazeta”, icoana e completă și iese în întreaga ei mărimă campania de *intrigi* purtată din partea Arădanilor în jurul scaunului episcopesc din Caransebeș. Și armele intrigei sunt totdeauna arme murdare! Să nu se mire deci cei din fruntea „Tribunei”, că ziarul lor va trebui să se înece în curând în aceea ce a produs neconținut de când e pe lume: în murdărie.

Perversitatea

în istoriografia ardeleană.

De Ioan Mateiu.

VII.

Tot ce urmează de aci înainte în răspunsul lui Păclișanu, e fals sau ridicol, umoristic ori jelnic.

Iată de ce anume. *Favete linguis*. Reproduc: „N'am zis nicăiri, că mitropolii, episcopii și preoții erau niste oameni simpli și fără învățătură, ci am zis că fruntașii bisericii sau erau oameni simpli și fără învățătură, sau cei mai cu carte ieșiți din mănăstirile în cari se cultiva literatura pe care o cunoaștem (adecă cea slavă), ceea ce e cu totul altceva. Sau nu?”

Nu, deloc nu. Doar e așa de limpede. Ii împarti în oameni simpli și fără învățătură și în oameni cu învățătură slavonă, pe care însă n'o prețuești. Rămâne deci, în mod logic, că erau niște ignoranți, după propriile dtale cuvinte. Nu-i umoristic? Regret însă că te etalezi cu o sagacitate atât de strălucită (vorbă să fie!) și mai ales că-ți socotești în același timp și cetitorii așa de puțin inteligenți, încât nu i crezi „capace” să înțeleagă astfel de hazlii exhibiții mentale.

Dealtfel pentru a-ți dovedi încă odată, că uiți dela mână pân' la gură, și nu mai știi ce enorme cuminenții ai plasat în diatriba dtale, iată citez dela pag. 47: „Alături de ei (mitropolii greci) se perindează lungi serii de arhieriei pământeni *fără cultură*, fără însuflețire, *fără pricepere* și dragoste de muncă, pe urma cărora *n'a rămas nimic*”. Spui așa de categoric, că erau fără învățătură și fără pricepere. Pentru ce mai faci, deci, glume atât de lamentabile?

Dar să mai servim cu astfel de comedioase mostre. „N'am zis nicăiri, că pentru suferințele îndurate în epoca grecească e vinovată biserica ortodoxă, care a suferit această pecingine fără a căuta înlăturarea ei, ci cum se poate citi la pag. 24—25 a cărții mele, am zis că biserica românească a fost în timpul acesta de câteva veacuri *cel mai puternic slujitor* de întindere a grecismului”.

Apoi: „N'am zis, că *arhieriei greci*, pe cari îi înșir, au infectat viața publică din Țările românești, ci am zis că scaunele *arhieriei* încă au trebuit să simtă multă vreme influența *elementului* (grecesc), care a *infectat* întreaga viață publică din Țările românești”. Admirati vă rog aceste probe de *minunat spirit logic* și admirabilă donchișotiadă hazlie.

Căci să vedeți Dvoastră cum „devine chestia”. Păclișanu în diatriba sa deapănă la arhieriei greci veniți în Țările românești, unde se simțiau mai bine decât acasă. „Abia ne putem închipui — zice dsa, — influența *dezastruoasă*, pe care au avut-o asupra sufletului românesc — în numele ortodoxiei — oaspeții acestia străini de noi”. Apoi înșiră arhieriei greci (cu intenția evidentă de a lovi în biserica ortodoxă) cari au stat în scaunele din Principate, mântuind cu *Iacob*, „care câștigă cu bani mulți episcopia Romanului, pe care o păstorește numai din Fe-

FOIȘOARĂ.

Despre Mănăstiri.

De Dr. At. M. Marienescu.

(Urmare.)

6. Mănăstirea Sfântului Mihail Arhangel în Körtvélyes (Peri) în Marmația.

Trebue să mergem mână în mână cu istoria, căci prin ea multe se lămuresc mai bine. Mănăstirea Sfântului Mihail Arhangel a fundat-o *Balc* și fratele său *Drag*, deci trebue să scrutăm că cine au fost acestia?

a) Despre viața lui *Balc* și *Drag* fundatorii mănăstirii.

La 1365 Ludovic regele Ungariei dă diplomă sprintenului bărbat *Balc*, fiul lui *Saaz* (Sas) moldavul, voivodului *Maramurușiens* (din Marmația), că același (*Balc*) încă în țara Moldaună a stat cu credință către regele, și acolo părăsindu-și servitori, pentru regele a primit mai multe răniri, și *Balc* pământurile și drepturile sale de acolo (din Moldova) perzându-le a urmat regelui în Ungaria. Aceluiași *Balg* și prin el fraților lui *uterini* (din un pântec) *Drag*, *Dragomir* și *Stefan*, posesiunea numită *Kunya*, cu apartinențele sale: *Iood*, *Baekon*, *Keetvison*, *Moyze-Bors*, *Keet-szereste*, ce se află în comitatul *Maramureșului*, cari moșii prin infidelitatea și nota (de lesa majestate) a voivodului *Bogdan* și a fiilor lui, cari au ocupat *Moldauana*, țara regelui, pe sub ascuns și spre mânia regelui a năzuit să o

țină, dar acum readuse sub stăpânirea sa le conferește (dăruște) cu privilegiu solemn lui *Balg*. Dat în Buda 4 Kal. Febr. 1365. (Hurm. I. 2 nr. 70, pag. 94).

Dar tot cu datul din 2 Febr. 1365 se află la Ioan Mihályi (Diplome *Maramurușene* p. 56) o diplomă mai pe larg, și pentru lămurire voui traduce unele părți. Ludovic cel mare adecă dăruște voivodului *Maramurușan* lui *Balc* (fiul lui *Sas*) și fraților lui *Balc*, anume *Drag*, *Dragomir* și *Stefan* ca recompensă pentru serviciile lor moșia *Lunca* cu pertinențele sale: *Ieud*, *Bachkon*, ambele *Visac*, *Moiseni*, *Borza* și ambele *Seliste* confiscate dela *Bogdan* voda, care s'a mutat în Moldova (a cuprins tronul) și a căzut în nota infidelității.

Noi Ludovic etc. așadară cu șirele aceste vom a aduce la cunoștință tuturor, că noi cu considerațiune către viteazul *Balc* (fiul lui *Zaaz-Sas*) voivodul nostru *Maramurușan*, iubitul nostru, care din tot acel timp, când el (*Balc*) cu atâta dragoste ferbinte s'a lipit de majestatea noastră, încât el din Moldova din țara noastră și-a părăsit pe iubiții săi părinți (*Sas*) și mai mulți cumnați și asemenea toate avuțiile lor, lăsându-le în Moldova, țara noastră (a lui *Ludovic*), a venit în regatul Ungariei sub sinul iubirii noastre și în serviciul nostru spre mărirea onoarei noastre și puterii noastre spre folos. Și spre semnul afecțiunii noastre către *Balc* i-am dat posesiunea *Kuhoya* (*Cunea*) cu toate apartinențele, *luată dela voivodul Bogdan* și fiii săi, adecă dela notorii necredincioși ai noștri pentru dovedita notă de infidelitate a lor etc.

În diploma din 11 Aug. 1373 Ludovic zice: Ne spun nouă magistri *Balc*, *Drag* și *Iohan* (în loc de *Stefan*) fiii repausatului *Sas* voivoda, „*familiares aulae nostrae*” (servitorii intimi ai curții noastre), cari cer ca să se introducă în posesiune (*Ioan Mihályi* p. 65, Hurm. I. 1373 nr. 157 pag. 211).

Acum să ne reintoarcem la Ioan Mihályi, nota pag. 38 care explică. *Sas* era fiul și următorul în domnie al lui *Dragoș* în Moldova. *Dragoș* a domnit doi ani, dela 1359—1360. Fiul său *Sas* a domnit patru ani, între 1361 și 1364. După *Sas* nu a urmat nici unul din bravii fii ai săi, ci *Bogdan*, asemenea voivoda din *Maramuruș*, dar *Bogdan* n'a căpătat învoirea regelui *Ludovic*, ca să cuprindă tronul *Moldovei*, ba chiar în contra voinții regelui și în contra oștirilor lui (la diploma din 1365). *Balc* și *Drag* frații au fundat mănăstirea Sfântului Mihail Arhangel. Literile fundamentale ale lor nu se află (*Ioan Mihályi* nu le-a publicat). *Balc* și *Drag* s'a dus la Constantinopole și dela *Antonie* patriarhul a căpătat concesiune ca să zidească mănăstire. Iată aci urmează diploma patriarhului:

b) Diploma din 13 August 1391 dată de *Antonie* patriarhul din Constantinopole.

După Ioan Mihályi, *Diplome Maramurușene* pag. 109, *Antonie* patriarhul Constantinopolei primește și binecuvântă darul făcut prin *Balicza* (*Balc*) voda, și *Drag* Meșter pentru mănăstirea din *Maramuruș*, fundate în onoarea Sfântului Mihail Arhangel. Patriarhul, biserica o ia sub protecțiunea sa, pe egumenul *Pahomie* îl îndreptățește să primească ve-

bruarie până în Octombrie 1786, timp foarte scurt, însă tocmai de ajuns, ca greul s'o ruineze cu totul, încât după moartea lui nu voia nimeni să-i ia locul" (Diatriba, p. 29 și 47). Prin urmare, observați și Dvoastră, cât de mult nu afirmă Volbură, că arhierii greci ar fi infectat viața publică din Țările românești.

VIII.

Să trecem acum la călugări și mănăstirile românești.

Păclișanu scrie așa: „In publicul nostru e înrădăcinată convingerea, că mănăstirile în trecut au fost centre puternice culturale, din cari lumina se revărsa în valuri mari binefăcătoare asupra neamului răsfărat dela Nistru până la Tisa. Cercând însă să ne dăm seama de activitatea lor vedem că aureola de glorie se destramă și dispăre ca ceața dimineții alungată de razele soarelui. În loc de muncă culturală spornică și febrilă, care să lase urme adânci în dezvoltarea conștiinței noastre naționale; în loc de idealism creștinesc, curat și înălțător, aflăm întunecul și ignoranța cea mai înspăimântătoare". Eu mi-am permis să numesc aceste falșuri, „insanități regretabile". Și cu toate că am îndrăznit la cărțile dlui Iorga și am citat ca pilde Putna și Neamțul, dsa afirmă că n'am adus nici o probă contra afirmațiilor sale. Pentru a se convinge cetitorii, că Volbură falsifică istoria cu un tupeu sui generis, scriu următoarele:

Singurele locuri de cărturărie în tot trecutul nostru vechiu au fost mănăstirile. Aici au fost instalate tipografiile — aceste „aripi ale literaturii și culturii", cum le numește Vasile Popp, cari prin strădania călugărilor au dat sutele de cărți, menite să contribuie la mângăierea înaintașilor noștri cucernici. La Dealu, Putna, Bistrița, Neamțul, Câmpulung, Govora, Târgoviște, Snagov ș. a. aceste teacuri lucrau necontenit prin hărnicia călugărilor. E imposibil să reproduc aici activitatea specială a fiecărei mănăstiri din cele pomenite. Cititorii le pot găsi în cele două *Istории* des citate ale dlui Iorga și la Vasile Popp: „Dizertație despre tipografiile românești" (Sibiu, Klotz, 1838) unde sunt înșirate cele mai multe din tipografiile românești de pretutindeni, împreună cu cărțile — deși nu complete, tipărite în ele.

Iar istoricul Dobrescu precizează lucrurile în chipul următor:

„In trecutul nostru singura instituție purtătoare de cultură a fost

biserica: din *Mănăstiri* au pornit, au răsărit cele dintâi raze de lumină. Și iată ce ne îndreptățește să facem această afirmațiune! Cele mai vechi monumente literare ce s'au scris la noi în țară și s'au păstrat până astăzi, în manuscrise bine înțelese la început, pe când încă nu se inventase tiparul, sunt texte de scrieri bisericești, de cărți întrebuintate în biserică și scrise de *călugări* într'una sau alta din mănăstirile țării.

Manuscrisele sau textele cărților de cari vorbim ne dovedesc un lucru și anume: că oameni ai bisericii, *călugări* de prin *mănăstiri*, au fost cei dintâi în țară la noi, cari s'au îndeletnicit cu meșteșugul condeiului, cu cărturăria timpului slavonă.¹

Aceleași caracterizări frumoase le are dl Dobrescu și'n cea mai recentă carte a sa. Dau numai două scurte fragmente, deși ar fi vrednice să le reproduc în întregime.

„Instituțiunea, care în trecutul românesc a desfășurat un rol cultural însemnat, a fost biserica. Oamenii bisericii, fie simpli călugări de prin mănăstiri, fie demnitari bisericești, sunt cei dintâi, la noi, cari s'au îndeletnicit cu meșteșugul condeiului, cu cărturăria, lăsându-ne, firește, în limba de cultură a timpului: slavona, unele mărturii ale scrisului lor, care ni se păstrează până astăzi. În instituțiuni bisericești, în special în mănăstiri, avem cele mai vechi focare, de unde au pornit, de unde au răsărit cele dintâi raze de lumină.

Găsindu-se numai în mănăstiri călugări mănutoiri ai condeiului și cunosători ai limbii slavone, mănăstirile au mai servit în același timp, și ca niște școli în cari se pregăteau viitorii clerici, precum și viitorii scriitori de acte în cancelariile domnești".²

Și în orice domeniu al artelor — după cum se va vedea mai la vale — biserica a fost, prin acești călugări și mănăstiri, izvorul de lumină și de cultură în dezvoltarea neamului nostru.

Așa se desprinde adevărul istoric privitor la călugări și mănăstiri din expunerile învățatului profesor dela București, expuneri cari de sigur au o valoare ceva mai înaltă, decât pseudo-afirmațiile dlui Păclișanu.

¹ C. Rolul bisericii în trecutul românesc.

² Dobrescu, Din istoria bisericii române secolul al XV-lea. București 1910. Vezi capitolele: Mănăstirile ca centre culturale pp. 58 și 150 și urm. Cf. și I. Bogdan, Vechia cultură română, pag. 57 și urm.

IX.

Fiindcă activitatea însemnată în roade culturale a unor mitropoliți ca Varlaam, Dosoftei, Antim Ivireanul, Damaschin, Chesarie de Râmnic, Iosif de Argeș, Veniamin Costachi ș. a. o consideri drept „foarte modestă" și lipsită de intensitate, deși astfel de enormități n'ar mai trebui pedesite cu un răspuns, pot să servesc și aici pentru alții și poate și pentru dta, cu câteva pilde, culese la întâmplare.

Di Iorga împodobește pe arhierii Chesarie, Iosif și Veniamin cu atributul de „mari" (mari ierarhi, mari dascăli),¹ de sigur nu pentru că activitatea lor ar fi fost „foarte modestă", ci cât se poate de bogată în dezvoltarea bisericii și a culturii românești, după cum de altfel am spus și eu în recenzia mea.

Vorbind despre munca lui Varlaam dl Iorga scrie: „Cazanul lui Varlaam a fost astfel o adevărată binefacere literară și un mijloc de îndeplinire a unității culturale românești.

Psaltirea în versuri alui Dosoftei, în care întâlnim elemente care amintesc foarte bine ritmul și sistemul de rimă al poporului, poate fi socotită ca începutul poeziei scrise a Românilor. De sigur că acest fapt are mai multă însemnătate, decât cele mai multe evenimente politice care s'au petrecut pe vremea aceasta în țările noastre".²

„E destul, pentru moment, să amintim numai că Antim Ivireanul este cel care a încetățenit pe deplin la noi meșteșugul tiparului și că prin cărțile ce a tipărit, el a dat naștere în Țara Românească curentului de cultură religioasă, care a stăpânit multă vreme viața sufletească a străbunilor noștri, e destul numai să amintim, că el este printre cei dintâi care a tradus cărțile de slujbă bisericească în românește și prin aceasta a naționalizat serviciul divin, că el este unul din creatorii vechii limbi bisericești atât de apropiată de graiul popular, și atât de frumoasă chiar și astăzi, e destul apoi să amintim că Antim a fost înzestrat în largă măsură cu darul vorbirii: a fost cel mai de frunte orator bisericesc ce am avut, a fost singurul vlădică de mai multe ori artist, a fost un filantrop și un păstor bisericesc cum numai foarte rar se întâlnesc în trecutul nostru bisericesc, că în fine el este unul din martirii cauzei și neamului românesc, murind pentru că a vrut să scape țara de sub jugul Turcilor și ingenuchie.

¹ Istoria bisericii românești, II. 245.

² Acelaș, Istoria Românilor, p. 254 și 256.

rea Fanariotilor, pentru ca cu toții deopotrivă să recunoștem că Antim Ivireanul a fost unul dintre cei mai însemnați vlădici, de cari am avut parte în trecut.¹

Și așa s'ar putea continua înainte cu caracterizările asupra menționaților mitropoliți și a altora ca ei, a căror activitate a fost, fără îndoială, mult mai binefăcătoare și mai frumoasă decât, să zicem a papei Inocențiu al VIII-lea, care se rezumă la aceste *isprăvi* redate de Egidius Viterbo: primis pontificum filios filiasque palam ostentavit, primis eorum *aperias fecit nuptias*, primus domesticos hymenaeos celebravit.²

Ori de pildă a papei Alexandru al VI-lea, căruia i se adresează următoarea epigramă:

Vendit Alexander, claves, altaria, Christum
Emerat ille prius, vendere jure potest
De vitio in vitium, de flamma crescit in ignem,
Roma sub Hispano deperit Imperio
Sextus Tarquinius, Sextus Nero, Sextus et Iste:
Semper sub sextis perdita Roma fuit.³

Dela concert.

Sibiu, 25 Februarie 1911.

Reuniunea română de muzică din Sibiu și-a ținut concertul Vineri seară, în 24 Februarie a. c., în sala festivă a Muzeului Asociațiunii.

Programa acestui concert a fost una dintre cele mai prezantabile; a conținut cinci cântări pentru cor mixt, două arii pentru solo de bas, cu acompaniament de pian, și două compoziții pentru solo de violină, tot cu acompaniament de pian.

Are Maria de G. Arcadelt și Irmoșul Crăciunului de G. Dina, cu solo de sopran al dnei M. Crișan, au deschis concertul. Sub conducerea sigură a maestrului Alfred Nowak, noul dirigent al Reuniunii, corurile mixte au mers cu o rară precizie.

Cele două arii, din oratoriile Elies și Paulus de Mendelssohn, au fost admirabil cântate de dl Octavian Murășanu; g'asul său de metal ar putea umplea o sală cu mult mai largă decât a Muzeului.

La concertul acesta al Reuniunii noastre a binevoit a-și da concursul dl F. Czerny, simpaticul și elegantul violinist, care în concertele sale dă în țară și străinătate și a dobândit un bun renume. Dl Czerny a executat pe violină două compoziții de Wieniawsky: Romanța (op. 22) și Scherzo Tarantela (op. 16), cu o interpretare aleasă și desăvârșită; în deosebirea cea din urmă, Tarantela, plină de căldură și de sburdălnicie, a stârnit frenetice aplauze, iar artistul a trebuit să se achite cu un supliment.

Acompaniarea la pian a dirigentului Nowak o pomenim și la acest, ca și la oratoriile lui Mendelssohn, cu toată lauda.

Cântarea de G. Dima, Căla ce cu adâncul înțelepciunii, cor mixt, cu solo

¹ Dobrescu, Antim Ivireanul, Biblioteca „Steaua" p. 4—5.

² Gregorovins, Geschichte der Stadt Rom. VII. 278.

³ id. ibidem. VII. 473.

nitele ținuturilor: Selagiu, Medieș, Ugocia, Barsava, Ciceu, Balvanos și Almazig, să aibă deplina autoritate peste toți preoții și credincioșii de acolo, să-i învețe, să-i judece în cauze bisericești, și în toate serviciile dumnezeiești să amintească pe patriarhul său. Iar după moartea egumenului Balicea (Balc) și Drag Meșter, cu toți credincioșii din acele ținuturi, cu mici și cu mari să aleagă alt egumen, asemenea îndreptătit ca predecesorul său.

Diploma în origine s'a compus în limba grecească sub Ladislau al II-lea în 1494. S'a tradus pe limba latină, și textul acesta l-am tradus pe românește.

„Noi Antoniu, din mila lui Dumnezeu patriarh al cetății Constantinopolii, Nouei Rome și a toată lumii. Bine și fericit născuți și în Dumnezeu, onorați, și buni creștini, și după întărirea duhului sfânt, iubiții fii și generoșii Balița vodă și Drag Meșter, cari au fundat o biserică sau o mănăstire de vecinicie în Maramurăș în numele sfântului Mihail Arhangel, care au venit la Noi, fiind starea imperiului Constantinopolitan așa de nefericită și de deprimată — și s'a rugat de umilitatea (smerenia) noastră, și în fericirea și obediința ce aveau, pentru religiunea creștină stăruind, și umilității noastre au dăruit și închinat toate precum și moștenirea bisericii fundate din bunurile proprii și binecâștigate, adevărată biserica fundată în numele Sfântului Mihail Arhangel, așa că să fie cu respect către biserica umilității noastre (biserica orientală) și acelei să fie cu obediință. Iară noi văzând dorința dreaptă a lor, și luând în considerațiune întreaga credință, astfel de donațiune o primim cu

mulțămită, și ne-am aplecat voinței lor, și pe Drag Meșter ca și pe fiul smereniei noastre, cu autoritatea noastră patriarhală ce o exercitam, am binecuvântat și așa îl binecuvântăm și pe acela, pe care Dumnezeu îl va alege de egumen în zisa mănăstire, ca și acesta să aibă binecuvântarea noastră, ca să aibă putere, ca toate bisericele ce sunt în pertinențele (satele ținătoare) a zisei mănăstiri să se stătească. Pe lângă aceasta fiecare arhiepiscop sau episcop din supușii noștri, cari în zisa mănăstire sau în apartinențele lor se vor afla, ca zisului egumen să fie întru ajutor aceste, literile smereniei noastre le arată, cari sunt întărite cu sigilul bisericii noastre. Pentru că Noi, această biserică din inimă sinceră și cu mare onoare o primim în protecțiunea noastră și spre salutea creștinătății și concedem unui astfel de egumen și-i dăruim autoritatea să dispună peste toate venitele zisei mănăstiri și ale satelor ținătoare, cari se înșiră aci mai jos, precum: Zilagyșag, Megyesalja, Ugocsa, Berzava, Chicho (Ciceu), Balvanos, Almazig, și în toate aceluiaș, Pachomius Prior și Abbas (egumen) să aibă deplină autoritate și respect la toți preoții, și la alți oameni cari se află în zisa mănăstire și în pertinențele sale, așa ca lor să li se arete toate lucrurile bune și să-i învețe despre dezvoltarea sufletului și a trupului, și să aibă dreptul de a judeca cauzele ce se țin de scaunul bisericesc în zisa mănăstire și în pertinențele ei. Și toate bisericele în pertinențele zisei mănăstiri și toate venitele aceluia și a zisei mănăstiri, și pe preoți să i aiba sub potestatea sa și sub mâinile sale. Și în toate serviciile divine să se facă

pomenirea patriarhului. Din acest scop v'am dat vouă literile noastre (diploma), și dacă se va întâmpla, că egumenul să moară (pentru că toți suntem muritori), atunci toți frații spiritali și Balița (Balc) și Drag Meșter (lat. Magistru, un oficiu) cu toți oamenii, cu mici și cu mari, cari locuiesc pe teritoriile ce se țin de mănăstire, și adunați apriat, ca așa cei congregați (adunați) să aleagă pe egumen cu autoritatea și binecuvântarea noastră. Acestuia, care a fost ales în acest mod, îi concedem tot felul de potestate asupra tuturor venitelor Abației (egumeniei) numite, cu acea legătuință, precum și predecesorului său s'a conces prin Noi spre onoarea Sfântului Mihail Arhangel, și pentru credința mai mare, și pentru adevăr și confirmațiunea locului sfânt, am dat aceste litere ale noastre. Și aceste sunt scrise în 13 a lunei lui August, anul în care s'a scris, a facerii lumii 6 mii, 8 sute 99 (dela Cr. 1391).

Notițe: După studiul lui Ioan Mihályi.

1. Drag Meșter a părăsit legea răsăriteană, după un secol și cea catolică.
2. Starea nefericită a imperiului ce se zice în diplomă, se explică așa, că Turcii au încunjurat Constantinopolea (Tarigra).
3. Se explică, că unde au zăcut acele sate dăruite.
4. Că episcopul Șaguna acest text de diplomă l-a publicat ca adaos la promemoria din 1850. (Dar Andrei Șaguna în Istoria bisericii ortodoxe răsăritene, Sibiu 1860 Tom. II. pag. 90. cu o parte din documentul întărit de Vladislav al II-lea la anul 1494, încă l-a mai publicat).

(Va urma).

da bass (dl O. Murășanu); doina de Kiriaco, Jalea orfanului, și la sfârșit cântecul șagalic Bujorei, de Herzogenberg, tot pentru coruri mixte, au format celelalte puncte din program.

Constatăm, cu un sentiment de mulțămire, că și în aceste cântări, vocile coristelor și ale coriștilor, conduse de un energic dirigent, s'au contopit peste așteptare, formând un întreg deplin armonios. Cântecul ultim, la dorință generală, a fost repetat.

După concert, o parte din publicul asistent s'a întrunit din nou în restaurantul Brote, pentru a sărbui o seară muzicală bine reușită. (e).

NOUTĂȚI.

Personal. *Inaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan a sosit Vineri sara la reședința sa din Sibiu, venind din Budapesta.*

Alegerea dela Orăștie. Curia din Budapesta a ținut pertractare săptămâna trecută în chestia alegerii de deputat din Orăștie, unde candidatul naționalist român *Dr. Aurel Vlad* a rămas în minoritate. Curia va publica sentința în chestia aceasta în 11 Martie n.

Conferența dela Asociație. Despre iluziile fizice și iluziile psihologice a vorbit Duminec, în 26 Febr. n., dlul Aurel Bratu, profesor seminarial. Prelegerea aceasta, adresată mai cu seamă tinerimii școlare, s'a început cu explicarea înțelesului din cuvântul iluziune; dl profesor a făcut cunoscut prin mai multeilde clasice, că simțurile omului percep adese lucrurile cu totul a'f'f'l de cum sunt în realitate; a atins diferitele soluri de aparență îngelătoare ce se ivesc în lumea de toate zilele, și anume: iluziile provocate prin sugestiune, iluziile procurate de operele de artă, năluirile produse de spaimă, de alcool ș. a. A pus în evidență pe calea aceasta folosul și paguba ce rezultă din iluziuni pentru om și societate. Conferența dlui Bratu a fost anunțată ca ultima în seria conferențelor aranjate acum de biroul Asociației. Am avut astfel în șapte Duminec, 7 conferențe și o reprezentare teatrală. Conferențele după conținut au fost: 1 literară, 1 teologică, 1 pedagogică, 1 igienică, 1 anti-alcoolică și 2 din științele naturale. Amintim în sfârșit nu fără părere de rău, că seratele muzicale, care în anii precedenți aveau darul de a atrage multă lume la întrunirile dela Asociație, în iarna aceasta au lipsit cu desăvârșire.

Convocare. Membrii adunării municipale a comitatului Făgăraș sunt rugați prin aceasta ca pe Marți în 28 Februarie la orele 8½ dimineața, să se adune la Hotelul Paris, pentru a s'afătui cu privire la ținuta ce au de a urma la ședința extraordinară, care se ține în ziua aceea la orele 9. Din cauză că am primit invitarea târziu, a fost imposibil, să se iese alte dispozițiuni. *Clubul comitatens.*

Biroul Reuniunii române de înmormântare sibiene ne roagă să vestim, că în vederea „Șezătorii 1 terare”, care va ținea Duminec în 5 Martie a. c. la ora 11 din zi, în „Muzul Asociației” adunarea generală a Reuniunii nu se va ține la 11 ore a. m., ci la ora 3 d. a. după programul publicat.

Târg de vite în Sebeșul-săsesc. În urma concesiunii ministeriale, în 1 și 2 Martie n. c. se ține în Sebeșul-săsesc un târg de vite, în locul celui ultim care nu s'a putut ține, din cauza epizotiei.

Nouă însoțire de credit Raiffeisen. În comuna Hurz, com. Făgăraș, s'a înființat o însoțire de credit Raiffeisen. Numita însoțire — întemeiată după principiile adoptate și susținute de „Reuniunea rom. agricolă sibiiană” — adresează la „Centrale Insoțirilor”, proiectată de amintita Reuniune.

Membru pe viață. Tinerul colegător-tipograf din topografia noastră arhidiecezană, *Romul Budoiu*, însușit de meritul afacerilor „Reuniunii sod. români din Sibiu”, s'a însoțit membru pe viață al ei cu taxa de 50 cor. plătită. El este primul între cafe, care a ținut să sprijinească Reuniunea în felul acesta vrednic de a fi imitat și de alții, cari au mijloace materiale.

Mulțămire. Oficial parohial gr. ort. român din Boiu, în numele sinodului parohial esprime mulțămire marelui mecenat *Vasile Stroescu*, pentru suma de cor. 500, acordată în scopul zidirii bisericii noastre. *Eftimie Costescu* paroh.

Insoțire de credit satească sistem Raiffeisen s'a înființat în comuna Hașfalău Vrednicia pentru înjghebarea acestui așezământ folositor în Hașfalău îi revine tinerului capelan Romul Doctor. Statutele însoțirii fiind aprobate, ea s'a d'c'arat aderentă a „Centralei însoțirilor” noastre, proiectată de „Reuniunea rom. de agricultură sibiiană”.

Din istoria clopotelor. Înainte de nașterea lui Cristos clopotele nu erau cunoscute. Primul clopot a fost turnat în secolul al patrulea d. Cr. la porunca episcopului Paul de Nola. În secolul al șaselea aflăm clopote la mai multe mănăstiri. Papa Sabinian a dat poruncă în 605, ca prin tragera de clopote să se aducă la cunoștința credincioșilor timpul serviciului divin și al cântărilor. Cel mai mare clopot se găsea în celebrul *Crem* din Moscova; acest clopot, care cântărea 4320 de miji, a căzut din turn cu prilejul incendiului din 1737. Cam o mie de miji cântărește clopotul din biserica Sf. Ivan cel Mare, tot din Moscova. Biserica Sfântului Ștefan din Viena are un clopot de 354 de miji, iar Notre Dame din Paris unul de 340 de miji.

Vânător îndrăzneț. Un băiat de 13 ani, dintr'un sat al Norvegiei, s'a dus în zilele acestea la vânătoare de cocoș de munte în pădurile din apropierea satului său. Fără de veste s'a trezit în față cu o ursoaică și cu doi pui. Băiatul, cu numele Cristian Finnerud, deodată a ridicat arma și cu o pușcătură bine îndreptată a trântit la pământ ursoaica. Pui de urs i-a prins și i a dus vii acasă. În ziua următoare a fost adusă din pădure și ursoaica împușcată. Fapta tinerului Nimrod a produs multă mirare în Cristiania.

Sfârșitul unui ordin. Din Belgradul sârbesc se vestește, că guvernul Sârbiei va desființa ordinul *Tacov*, și în locul său va întemeia un nou ordin al *croșenilor*. Partătorii actuali ai ordinului *Tacov* vor avea cu toate acestea dreptul de a-l purta și mai departe.

Jubileu. În 1 Martie se împlinesc șasezeci de ani dela introducerea monopolului pe tutun în țările noastre. Monopolul a fost introdus prin ordin împăratesc dat pentru: „Ungaria, Croația, Slavonia, Transilvania, Voivodina sârbească, Banatul timișan, confiniul militar și ținutul litoral”. Poartă data de Viena, 29 Noiembrie 1850 și este semnat, afară de monarhul nostru, de Schwarzenberg, Bieh, Tchu, Schmerling și alți oinoi. Cu prima Martie 1851 monopolul pe tutun a intrat în vigoare.

La fondul „Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriști”, al Reuniunii sodalilor români din Sibiu, au mai dăruit: Maria Togan (Gașteriu), în amintirea soțului său zilerul Simion Togan, 1 cor., Adrian Dan, învățăcel lăcătuș, 50 bani, Romul Doctor, capelan (Hașfalău) și soția sa Livia, 2 cor., Invățeeii rom. din fabrica de lăcătușerie Wagner și învățăcelele din atelierul de oratorie I. Hăra, din venitul curat al reprezentății teatrale, date în Reuniune, 1 cor., și Vic. Tordășian, preșident 10 bani.

Petrecere în Făget. Măiestrii români din Făget dau o petrecere împreună cu joci în 5 Martie st. n. 1911. (În sarea postului) în hotelul „Regel Ungariei”. Inceputul la 7½ ore seara. Venitul net este destinat pentru împodobirea bisericii gr.-or. române.

Teatru în Hațeg. Reuniunea română de cântări din Hațeg va da o producțiune teatrală Sămbătă, în 4 Martie n. 1911, în sala Hot. „Mielul de Aur” din Hațeg. Inceputul la 8½ ore seara.

Concert în Budapesta. Tinerimea universitară română din Budapesta invită la Concertul urmat de dans, care se va da Vineri în 3 Martie st. n. a. c. în sala mare a localului „Sasko” IV. Irăvyi-ntoza 17. în folosul bibliotecii Societății „Petru Maior”, — cu concursul D'șoarei Valeria Ștefănică, și a D-lor Liviu Barza, Iuliu Ineson, Cornel Olariu precum și a corului tinerimii sub conducerea D-lui Zeno Bérău. În parviz se va juca Călușul, Bătăta și Hora. Inceputul precis la 8 ore seara.

Mulțămire.

Tuturor acelor, cari pentru alinarea nemărginitei noastre dureri îndurate prin răposarea iubitului nostru soț și părinte *Isaia Henteș*, paroh în Oca Sibiiului, ne-au adresat cuvinte de mângâiere, le exprimăm pe calea aceasta profunda noastră mulțămire. *Familia Henteș.*

Mulțămire.

Nefind în stare a răspunde tuturor acelor, cari și-au exprimat condoleanțele și s'au asociat la nemărginita noastră durere; intristată familie a lui *George Cimoca* mulțamește din adâncul inimei și pe această cale tuturor prietinelor și cunoscuților, cari n'au întârziat de a ne trimite cuvântul lor de mângâiere.

Hidiș, la 23 Februarie 1911.

Familia Cimoca.

Cărți și reviste.

Fără suflet, schițe de *Victor Eftimiu*, București, Librăria Nouă. — Un volum de 127 pagini. Conține 15 povești și schițe, adunate în volum de tineri și talentați scriitori. De vânzare se găsește la toate librăriile românești. Prețul 30 de bani.

Națiunea este numele unei reviste politice și culturale, acum apărute în Budapesta. Apare lunar sub direcția dlui Dr. *Ludovic Csato*. Numărul prim conține articole politice scrise de dlui Dr. Al. Vaida-Voevod, Dr. C. Maniu, Dr. L. Csato; articole de literatură, datorite d'șoarei Ec. Pitș, dlui A. Cotruș, Csato ș. a. Abonamentul 10 cor. pe an, 5 cor. pe ½ de an. Pentru preoți de sat, învățători, studenți, revista costă 8 cor. pe an, 4 cor. pe jum. de an. Adresa: Budapest, II. strada Pletănia nr. 4.

Vatra școlară nr. 2 din a. c. cuprinde: Pedagogia ca știință, de Dr. P. Șpan. Mișcări reformatrice în pedagogie, de V. Ștan. Din primii ani de școală, de π. Câteva idei îndrumătoare în nouă situație a școlii române, de Iulian Lucaș, Informațiuni.

Din București.

Al zecelea simfonic la Ateneu, cu concursul doamnei Veturia Triteanu.

Ziarul „*Minerva*” din București scrie despre ultima audiție simfonică la Ateneul din București, ținută cu concursul doamnei *Veturia Triteanu* din Sibiu, următoarele:

„Într'a zecea audiție simfonică a „Orchestrai ministerului de instrucție” s'a dat întâietate muzicii moderne franceze, reprezentate prin introducerea actului întâi din „*Fervas*” al lui Vincent D'Indy. Câteva pagini foarte interesante, din punct de vedere al instrumentației, înfășurate în atmosfera aceea de inspirație, ce n'o simți decât în puține lucrări moderne.”

S'a executat apoi simfonia în „Do minore” de Brahms — după mulți cea mai bună compoziție a lui, — de fapt însă o strălucită dovadă de ce se poate face cu ajutorul tehnicii orchestrale moderne, chiar când o sârăcie de idei fără seamăn domnește dela început până la sfârșit.

Cu această caracteristică se prezintă trei părți ale lucrării, exceptând pentru a doua ceva mai originală ca formă. În celelalte părți înrăușirea muzicii altora e atât de mare, încât în așa zisul „allegretto grazioso” se atinge culmea pastoserii, atât ca structură orchestrală, cât și ca teonatică. Evident, că Beethoven e pus mai mult la contribuție și de aci ia urmare firească apariția imitației dezastuoase.

Au muncit mult membrii orchestrei și excelentul lor conducător, însă ce să-i faci, când toată truda lor este de prisos?

Din aceste impresii urâte ne-a ridicat spre înălțimile artei doamna *Veturia Triteanu*, vestita cântăreață, care ne a fermecat și mai anii trecuți cu darurile minunatei sale voci.

În cele două melodii de Wagner, vocea aceasta caldă, din ce în ce mai în stare să învingă toate dificultățile artei cântului, ne-a fermecat și ne-a încălzit.

Cu a perfecționare de emisiune ce o poate mândri pe această cântăreață de mare temperament, și cu o subțilitate rară în treceri, a uimit de data aceasta pe toți.

De aceea, după splendorul allegretto din simfonia în Sibemol de Mendelssohn, executat cu o rară fineță de orcheștră,

dna *Triteanu* a stârnit acelaș entuziasm prin rafineria cu care a cântat marea arie a contesei d'n „*Nozze di Figaro*” de Mozart.

Hotărât, o asemenea mezzo-soprană ar fi unul din elementele de seamă, la care ar trebui să se facă apel, când se va înjgheba o operă română.

Iar finalul acestei audiții a fost strălucit, ales prin execuția splendidului poem simfonic „*Finlanda de Sibelius*”. Din frumoasa interpretare a poemului acesta, atât de caracteristic ca factură și ca idei, notez minunat condusele crescânduri din finalul lucrării, — oeeace a atras dlui D. Dinicu aplauzele sălii întregi.

Poșta redacției.

Dlul I. C. în Spring. Nu știm nici noi mai mult, decât că se intenționează modificarea legii. În ce sens, știa numai cei din ministeriu.

Din public.⁴)

Mulțămire publică.

Subscrisul aduc cele mai călduroase mulțămiri iubiților noștri creștini, cari de prezent se află în America și cari la apelul meu au contribuit cu dinarul lor pentru zugrăvirea și înfrumusețarea sfintei noastre biserici din comuna Sebeșul de jos, în comitatul Sibiu.

Mulumesc în deosebi iubiților mei parohieni Iosif Bară, Nicolae Morariu și Constantin Stoica, cari și-au dat toată osteneala și au încasat sume foarte frumoase, și anume:

1. Lista dlui Iosif Bară: Iosif Bară, 20 cor. Iosif Ionuș, Elisaveta Ionuș, Ioan N. Nistor, Ioan V. Mihaiu, Vasile V. Tălvăn, Nicolae D. Fauer, Toma V. Luca, câte 5 cor. Vasile V. Mihaiu, Ioan I. Cicur, Nicolae N. Ritivoiu, Ioan Vas. Ionuș, Toma T. Sas, câte 250 cor. Ioan I. Mihaiu, Iosif T. Morariu, George T. Boncia, câte 5 cor. Vasile Vas. Frăsie, Nicolae N. Nistor, câte 250 cor. Iosif Durdun Lazăr I. Lazăr, Ioan Toma Cicur, Victor Durdun, Toma T. Durdun, George Halmaci, câte 5 cor. Aleman Moldovan, Ioan T. Cădea, Achim A. Iacob, Ioan A. Iacob, câte 250 cor. Ioan Ios. Ionuș 5 cor. Nicolae Precup Cercel, Ioan Nach. Flucșă 250 cor. Ioan și Ana Stoia, 5 cor. Toma I. Boicean 750 cor. Ioan Teod. Totan, Ioan I. Micu, câte 5 cor. Nicolae T. Boicean, Nicolae I. Roman, Ștefan St. Mihaiu, Vasile B. Tălvăn, Vasile N. Mangu, câte 250 cor. Vasile I. Micu, Iosif Cercel, câte 5 cor. Nicolae N. Ritivoiu 250 cor. Toma T. Popa, Achim Popa, Toma I. Luca, câte 5 cor. Vasile Cercel, Toma T. Cădea, câte 250 cor. Toma T. Micu, Simeon Totan, câte 125 cor. Ioan I. Morariu, 250 cor. Iosif I. Mărean, Ștefan Aldea, câte 125 cor. toți din Sebeșul de jos, Constantin Stanciu din Paloș, 125 cor. Un englez, Ioan Dragoiu, câte 250 cor. Nicolae Posa, 125 cor. George N. Rusu 250 cor. toți din Racovița. Ioan Totan și soția 5 cor. George Totan și soția 250 cor. Vasile Banceu 125 cor. Vasile Zidariu, Toma Podoreanu, Ioan Cădea, câte 250 cor. toți din Sebeșul de sus; și Ioan Câmpean din Cujir 5 cor. Suma totală: 246 cor. 25 fil.

2. Lista dlui Nicolae Morariu: Nicolae Morariu 11 cor. Ioan I. Morariu 6 cor. Ioan Halmaci, Ioan I. Cercel, câte 5 cor. Toma Moldovean și soția 10 cor. Iosif Mărean, Nicolae I. Cercel, Nicolae I. Stoica; Iosif I. Stoica, Ioan Coman, Toma Iacob cu soția, câte 5 cor. Vasile M. Cercel, George T. Flucșă, câte 250 cor. Ioan I. Frăsie, 5 cor. Victor Totan, Nicolae Haiduc, câte 250 cor. Nicolae Micu, 125 cor. Iosif Nachie Flucșă, Nicolae Flucșă, Alexa Bănceu, George Cărtău, Constantin C. Mărean, Ioan N. Ritivoiu, Nicolae A. Posa, Gregoriu Iacob, Nicolae Haiduc sen., Nicolae I. P. Roman, Ioan Dolomeț câte 250 cor. Ioan Melinte, 125 cor. Nicolae Ritivoiu 250 cor. Mochie Ritivoiu și soția, 5 cor. Ioan T. Roman, Simion Totan, Ioan D. Faur, Cozma Micu, câte 250 cor. toți din Sebeșul de jos. Nicolae Vălcu Savu din Boița, 5 cor. Ștefan Chidu, Vasile T. Ritivoiu, câte 250 cor. Mateiu Buta cu soția 5 cor. Ioan Veștemean, Nicolae Frățilă cu soția, câte 250 cor. Ioan Simeon; 50 fil. Vasile Morariu, 250 cor. Ioan Sătea, Ioan Stoisor, Toma Pașcu, Achim Laslea, câte 125 cor. Ioan Gomonea, Toma Posa, Ioan Brădiu, Ioviță Brădiu, Daniil Frățilă, câte 250 cor. Ioan Purece, Ioan V. Morariu, Ioan Bută, Nicolae P. Pascu, Nicolae Crăciun, câte 125 cor. Vasile Lazăr, Vasile Dragomir, câte 250 cor. Nicolae Costeiu, 125 cor. Vasile Istrate, Ioan Hodoroaga, câte 225 cor. Ilie Chidu, Ilie Bută, Nicula Morariu, câte 250 cor. Vasile Sătea, Anghel Morariu, Ioan Laslea, câte 125 cor. Ioan I. Morariu, Iftenie I. Chidu, Ioan I. Gălea, Ioan Tudor, câte 250 cor. Vasile Hoandra, Nicolae Oancea, câte 125 cor. Ioan Hozoșiu, 250 cor. Vasile Marcu, 5 cor. Toma Pechiuțiu, 125 cor. toți din comuna Porcești. Cinci Englezi din Chicago, 1050 cor. (Va urma).

⁴) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 113/911.

[67] 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Almașul mic cu filia Bunești în tractul Geoagiului, se publică prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B pentru întregirea dela stat a dotațiunii preoțești.

Cereri de concurs provăzute cu documentele prescise, au să se înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, iar candidații sunt poftiți să se prezinte în comună, cu prealabila învoire a protopresbiterului, pentru a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu, (Algyógy) 9/22 Faur 1911.

Oficiul protopresbiterial al tractului Geoagiu în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici
protopop.

Curs practic.

Pentru cunoașterea deplină a conducerii motoarelor mănate cu benzină ori cu ulei crud.

Prilegiu binevenit pentru poporul com. agricultor dornic de a ajunge în timp scurt la bunăstare.

Anunț.

Subscrierul ca reprezentant al fabricii de mașini agricole de tot felul a dlui S. Wagner din Sibiu, și îndeosebi ca expert cu deplină pricepere în purtarea motoarelor americane și germane renumite ca cele mai solide, mai practice, mai corecte în umblare; dar de altă parte și cele mai eficiente ale timpului de astăzi, aduce la cunoștință publică că în înțelegere prin contract cu numitul fabricant am deschis la mine oasă curs practic de instrucție gratuită pentru toți cei ce doresc ași procura altfel de motoare — aplicabile la moși, la îmblățit, steampuri de mine și la ori ce altfel de forță, și pentru înconjurarea de întâmplări rele, se priceapă mai întâi conducerea unui motor și numai după ce cunoaște îndeajuns toată compoziția și regularea aceluia se va putea mijloci vânzarea.

Totodată subscrierul îndeplinește ori ce fel de comande și vânzări, tot așa de favorabile ca însuși fabricantul, și toate acele cu scrisori în limba română, ca prin aceasta să fie deschisă ori ce fel de înșelătorie jidovească.

Ori ce vânzare se efectuește în marginile prețurilor originale ale fabricii de producție.

Am la îndemână motoare și altfel de mașini aplicabile. Tot felul de cataloage toate cu prețurile cele mai reduse ce se pot astăzi aștepta în vânzarea diferitelor feluri de mașini.

Vânzarea se face prin coate de comande pe rate în 3 reco'te = (3 ani), iar în cas că sar cupăra cu bani gata se face un ofert mai favorabil.

Totodată subscrierul predau comandelile în seamă cumpărătorului și dacă o atare comandă (motor cu vre-o garnitură) în urma mai multor probe s'ar dovedi de necorespunzătoare scopului așteptat, în acel cas nu e obligat a o primi.

Concesiunea pentru a procura benzină fără de dărie (adomentes) se capătă fără de nici o cheltuială din partea cumpărătorului încă înainte de a primi motorul comandat.

Pentru toate mașinile procurate și îndeosebi pentru motoare se dă cea mai mare garanție ce se poate aștepta dela o fabrică cinstită și este în scris responsabilă pentru acelea.

Cei ce doresc dar să aibă mașini eminente și a fi scutiți de înșelătorii — adreseze-se cu toată încrederea către subscrierul și vor primi toate îndrumările necesare, servind ori cui cu cea mai mare bunăvoință.

Basilii Glodean

preot gr. ort., ca reprezentant în Erdőfalva p. Algyogy-Hunyad-m.

(69) 1—3

O Damă

care ține mult la îngrijirea sănătoasă a corpului (pielii), în special pentru a înlătura liniștile și a ajunge la o piele fragedă și teintă albă, — se spală numai cu

Săpun din lapte de crin
marca Cal pe băț
de Bergmann și Comp.
Tetschen a/E.

Bucata costă 80 bani, se află de vânzare în toate farmaciile, drogeriile și parfumiile.
(32) 5—40

Nr. 81/911

[65] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh din parohia de clasa a III-a Lunca, din protopresbiteratul Lupșa, devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Miclea se scrie al doilea concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursurile înzestrate cu documentele recerute de regulamentul parohial și conculul normativ al sinodului arhidiecezan Nr. 82 din 1910 sunt a se înainta subscrierului oficiu în termen deschis. Concurenții — cu previa înștiințare aici — se dot prezenta până inclusiv 8 zile înainte de alegere în comună, ca să facă cunoștință cu poporul și resp. spre a cânta și celebra.

Ofenbaia, 31 Ianuarie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-oriental al Lupșei în conțelegere cu comitetul și sinodul parohial concernent.

Vasile Gan
protopresbiter.

La

Librăria arhidiecezană

se află de vânzare

Octoihul-mare

cu litere cirile.

Prețul cor. 25.—.

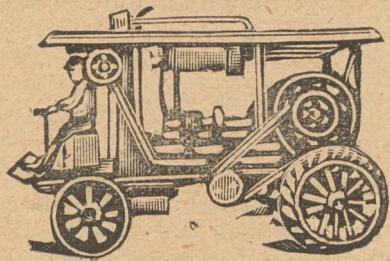

Viță de vie altoită

expediază sorte curate, sub garanție, în sortiment bogat, de ani cunoscută și solida firmă:

Prima plantatiune de vițe de pe Târnave.
Proprietar: **FR. CASPARI**,
Mediaș Nr. 62 (Transilvania).

Rog a cere catalog gratuit!
Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fi care posesor de vițe și cere informațiuni despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. [383] 18—25

De sine mergătoare, simple și renumite în lume

Locomobilele cu benzină

și
Mașini de treerat

sunt aprobate și eminente pentru re-giuni muntoase. Funcționare perfectă și sigură, cruțare în folosirea benzinelui, construcție simplă.

Renumite în lume ca sugative de gaz

Motoarele de oleu brut svediane

simple și de sine mergătoare pentru

Joagăre și spărgătoare de pietri, arangamente complete de mori.

Garnituri de treerat cu aburi și dăpănat.

Kellner & Schanzer,

Budapesta V., Aulich-uteza 2.

Agenti și mijlocitori se honorează.

(15) 6—26

„AVRIGEANA”,
cassă de economii, societate pe acții în Avrigh.

Convocare.

Domnii acționari ai cassei de economii „Avrigeana”, societate pe acții în Avrigh, se invită la

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Avrigh la 25 Martie 1911 st. n. la orele 2 p. m. în sala de ședințe a reprezentanței comunale.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Alegerea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcțiunii despre gestiunea societății pe anul 1910.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Prezentarea bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1910.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și comitetului de supraveghiere pro 1911.
6. Propuneri asupra distribuirii venitului curat.
7. Aducerea unui concul în cauza clădirii unei case.
8. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un nou period de 3 ani.
9. Eventuale propuneri din partea direcțiunii.

NB. Acei domni acționari, cari în persoană, sau prin plenipotențiați voese a lua parte la adunare, se fac atenți a depune conform §-ului 20 din statute, acțiunile eventual plenipotențele, cel puțin cu o zi înainte de ținerea adunării generale la cassa societății pe lângă revers.

Avrigh, 22 Februarie 1911.

Direcțiunea.

(70; 1—1

Bilanț la 31 Decembrie 1910.

Activa — Vagyon.	Mérleg számla 1910 dec. hó 31-én.	Pasiva — Teher.	
	K f	K f	
Numărar — Kézpénz	2,785 97	Capital soc., 200 acții à K 100 —	
Cambii escontate — Leszámitolt váltók	95 504 01	Alap'öke 200 drb. ré.zv. à 100 K	20,000.—
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	80,163 98	Fond de rezervă — Tartalék-alap	12,910.—
Imprumuturi pe oblig. — Kötvény kölcsönök	150,355 19	Fond de clădire — Építési alap	6,600.—
Acții de bancă — Bank részvények	200.—	Depuneri spre fructificare — Takaréki betétek	280,284 64
Realități — Ingatlanok	2,500.—	Cambii reescontate — Visszeszámitolt váltók	947.—
Bon în cont curent — Folyó számla követelés	6,615.—	Creditori — Hitelezők	1,824 44
		Interese transitoare pe 1911 —	
		Atmeneti kamatok 1911 évre .	7,793.—
		Profit reportat din anul trecut — Áthozott nyeresék 1909 évről	285 84
		Profit net din anul curent — Tiszta nyereség 1910 évben	7,474 23
	338,124 15		7 760 07
			338,124 15

Contul Profit și Perderi.

Debit—Kiadások.	Nyereség és veszteség számla.		Credit—Bevételek.			
	K	f	K	f		
Interese de depuneri spre fructif. — Takarék betéti kamatok . . .	14,257	34	Profit reportat din anul trecut — Mult évről áthozott nyereség .	285	84	
Spese: — Költségek:			Interese dela cambii es-			
Salare — Fizetések 800—			contate — Kamatok			
Spese de can., chi-			leszám. váltók után 5,637	94		
rie, lum., înc., tip.—			Interese dela impr. hi-			
Irodai költs., ház			potecare — Kamatok			
bér, viágítás, fű-			jelz. kölcsönök után 6,589	90		
tés, nyomtatványok 1 204	74		Interese dela impr. pe			
Marce de prezență —			obligat. — Kamatok			
Jelenléti díjak . . .	463	50	kötv. kölcsönök után 11.732	13	23,959	97
Contribuție: — Adó:		2,468	24	Proviziune — Jutalék	3,118	04
directă și ar.— egye-						
nes és potadó . . .	1,452	47				
10% după interese						
de dep. — 10%						
betéti kamat után 1 425	73	2,878	20			
Profit curat — Tiszta nyereség .	7.760	07				
	27,363	85				

Avrigh — Felek, la 31 Decembrie 1910.

Irimie Răduțiu m. p.,
president — elnök.

Vasile Maxim m. p.,
membru al direc. — igazg. tag.

Gheorghe Postea m. p.,
membru al direc. — igazg. tag.

Victor E. Preda m. p.,
m. al dir. — igazg. tag.

Ioan Nicolae m. p.,
m. al dir. — igazg. tag.

Ioan Răduțiu m. p.,
m. al dir. — igazg. tag.

Ioan Oancea m. p.,
m. al dir. — igazg. tag.

Ioan Vătășan m. p.,

revizor expert al „Solidarității” — a „Solidaritetea” pénzügyének vizsgáló szakértője.

Am revăzut conturile prezente și le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Avrigh, în 24 Februarie 1911.

Comitetul de supraveghiere:

S. Silca m. p., prez.

Toma Prie m. p.

George Maxim m. p.

Nichita Sperlea m. p.

Stefan Bucsia m. p.

Requisite de scris

se pot procura
de la

Librăria arhidiecezană